

ENGAS
Nábřežie mládeže 89
949 01 Nitra

Váš list číslo/zo dňa
30. 07. 2024

Naše číslo
14142/2024-11.1.1/mo
62410/2024

Vybavuje/kontakt
RNDr. M. Okoličányiová
+421 2 5956 2446

Bratislava
19. septembra 2024

Vec

Posúdenie rizika vybudovania trvalého úložiska oxidu uhličitého v podzemí plynového zásobníka Ivanka pri Nitre - Golianovo - odborná pomoc

Dňa 30. 07. 2024 ste doručili Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky, sekcii posudzovania vplyvov na životné prostredie, oddeleniu posudzovania vplyvov na životné prostredie I. (ďalej len „MŽP SR“) podanie označené ako „**Posúdenie rizika vybudovania trvalého úložiska oxidu uhličitého v podzemí plynového zásobníka Ivanka pri Nitre - Golianovo**“, v ktorom žiadate o potvrdenie platnosti rozhodnutia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 7103/2015-3.4/ml zo dňa 23. 10. 2015 vydaného v zisťovacom konaní pre zmenu navrhovanej činnosti „**Povolenie banskej činnosti – osobitného zásahu do zemskej kôry v chránenom území Branč**“ (ďalej len „rozhodnutie č. 7103/2015-3.4/ml“).

Vo Vašej žiadosti uvádzate, cit.: „*Spoločnosť Engas je držiteľom licencie na výstavbu zásobníka zemného plynu s použitím neštandardného plynu na báze CO₂ na budovanie plynovej podušky. To znamená, že trvalé vtlačanie CO₂ je povolené.*

Časť geologickej štruktúry podzemného zásobníka zemného plynu Ivanka pri Nitre – Golianovo (ďalej len „PZZP“) sa v súlade so zákonom č. 258/2011 Z. z. o trvalom ukladaní oxidu uhličitého do geologického prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov mení na trvalé ukladanie oxidu uhličitého, projekt ENGAS CCS.“

Ďalej vo Vašej žiadosti konštatujete, cit.: „*Pri konverzii zásobníka zemného plynu na trvalé úložisko oxidu uhličitého sa mení len vlačné médium, a to z metánu na CO₂. Z hľadiska bezpečnosti, rizík a vplyvov na životné prostredie vďaka výhodným vlastnostiam oxidu uhličitého dochádza jednoznačne k celkovému zníženiu negatívnych vplyvov navrhovanej činnosti oproti povolenému stavu. Z tohto hľadiska bola, v zmysle zákona č. 128/2015 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií, vypracovaná odborná štúdia „Posúdenie rizika vybudovania trvalého úložiska oxidu uhličitého v podzemí plynového poľa/zásobníka Ivanka pri Nitre - Golianovo“ autorizovanou spoločnosťou RISK CONSULT s.r.o., Bratislava.*“
Uvedená odborná štúdia je prílohou Vašej žiadosti (ďalej len „príloha žiadosti“).

V prílohe žiadosti je uvedené, že už v roku 2021 sa Vaša spoločnosť obrátila na Obvodný banský úrad v Bratislave so žiadosťou o povolenie zmeny č. 3 súvisiacej s banskou činnosťou v chránenom území Branč. Dôvodom žiadosti o povolenie zmeny č. 3 bola aktualizácia časového postupu konverzie ložiska zemného plynu Golianovo, pretože sa nepodarilo odťažiť potrebný objem plynu z konvergovaných ložiskových celkov. V uvedenej žiadosti o povolenie zmeny č. 3 boli upresnené parametre technologického strediska na prípravu vtláčania metánu a podmienky vybudovania podušky s neštandardným plynom s vysokým obsahom oxidu uhličitého.

Ďalej je v prílohe žiadosti uvedené, že Vaša spoločnosť v decembri 2023 predložila Obvodnému banskému úradu v Bratislave ešte doplnok k „Plánu osobitného zásahu do zemskej kôry Golianovo – Zmena č. 5“, v ktorom požiadala o predĺženie ukončenia konverzie ložiska a o povolenie zatlačania oxidu uhličitého do akviferov nad ložiskom v prepočte 17 mil. t CO₂ a vybudovanie podušky s CO₂ už bolo povolené. Neštandardný zemný plyn z tohto plynonosného ložiska s veľmi nízkym obsahom metánu, ale až s 55 % obsahom CO₂ a s cca 15 % obsahom dusíka však prakticky vylučuje jeho energetické, ale aj iné využitie a tak sa ani nemohla uskutočniť konverzia ložiska na zásobník zemného plynu.

Prvý stupeň Vášho projektu bude predstavovať vybudovanie:

- technológie strediska Golianovo pre zatlačanie CO₂ do podzemia úložiska,
- produktovodu DN500 PN75 medzi strediskom Golianovo a kompresorovou stanicou KS04 Ivanka pri Nitre a trasového uzáveru systému produktovodov CO₂ v blízkosti tejto KS04,
- produktovodu CO₂ medzi KS04 a priestorom v blízkosti výrobného závodu Duslo a. s., Šaľa,
- vstupného objektu produktovodu CO₂ v blízkosti výrobného závodu Duslo a. s., Šaľa.

MŽP SR, ako ústredný orgán štátnej správy starostlivosti o životné prostredie podľa § 1 písm. a) a § 2 písm. b) zákona č. 525/2003 Z. z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ako príslušný orgán podľa § 3 písm. k) v súvislosti s § 54 ods. 2 písm. e) zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), po preštudovaní Vašej žiadosti konštatuje nasledovné:

Pre navrhovanú činnosť „Povolenie banskej činnosti – osobitného zásahu do zemskej kôry v chránenom území Branč“ (ďalej len „navrhovaná činnosť“) vykonalo Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky povinné hodnotenie podľa zákona č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, v ktorom odporúčalo navrhovanú činnosť v dvoch variantoch č. 2 a č. 3 realizovať. Vo variante č. 2 bola posúdená navrhovaná činnosť s umiestnením centrálného areálu v katastrálnom území Čechynce.

Technické a technologické zariadenia mali byť sústredené v jednom centrálnom technologickom areáli (CA). Umiestnenie centrálného areálu je navrhované v troch variantoch, a to v lokalitách Ivanka pri Nitre, Čechynce a Malý Cetín, v jedenástich čiastkových technologických strediskách - zberných strediskách. Zemný plyn mal byť uskladňovaný v prvej etape v troch podzemných, v súčasnosti vodou nasýtených pieskových vrstvách, z ktorých vrchná vrstva s označením A3 začína v hĺbke 660 m, spodná vrstva z označením A8 končí v hĺbke 1 305 m na vrte Iv-1. Boli navrhované vlačno - ťažobné sondy, vítané trsovým spôsobom usmernenými a horizontálnymi vrtmi. Skladovacia kapacita budúceho PZZP bola projektovaná na 1,870 mld. m³ zemného plynu a jej denný výkon mal byť 22,5 mil. m³.

Technologický postup prevádzkovania PZZP pozostáva z dvoch samostatných procesov:

- vtláčanie zemného plynu z prívodného plynovodu do podzemného zásobníka a
- ťažba uskladneného zemného plynu, jeho úprava a expedícia do plynovodu.

Pre zmenu navrhovanej činnosti vykonal Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky zisťovacie konanie podľa zákona, ktorého výsledkom bolo rozhodnutie vydané v zisťovacom konaní č. 7103/2015-3.4/ml zo dňa 23. 10. 2015, v ktorom Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky rozhodlo, že zmena navrhovanej činnosti sa nebude posudzovať podľa zákona.

Predmetom uvedenej zmeny navrhovanej činnosti bolo nasledovné:

1. potreba aktualizácie využitia akviferových vrstiev pri konverzii ložiska zemného plynu Ivanka pri Nitre – Golianovo na podzemný zásobník plynu;
2. zaradenie ložiska neštandardného zemného plynu Ivanka pri Nitre – Golianovo (obzory 1h; 3h; 4h a 5h), ako hlavného ložiskového objektu pre výstavbu PZZP;
3. zmena umiestnenia centrálného technologického areálu (CA) PZZP z katastra obce Čechynce do katastra obce Golianovo;
4. aktualizácia projektu uskladňovacej technológie PZZP vzhľadom na zmenu umiestnenia CA a výrazné zníženie objemu uskladňovaného plynu (z pôvodne projektovanej aktívnej cyklovanej náplne 1 870 mil. m³ na súčasných 676,4 mil. m³);
5. zmena počtu a lokalizácie vlačno-ťažobných vrtov (sond);
6. zmena názvu povolenej banskej činnosti na „*Osobitný zásah do zemskej kôry – podzemný zásobník zemného plynu Golianovo*“.

Navrhovanú (existujúcu, povolenú, posúdenú) činnosť, existujúci PZZP možno podľa prílohy č. 8 zákona zaradiť do kapitoly č.1. Ťažobný priemysel, položky č. 7. Podzemné uskladňovanie zemného plynu v prírodných horninových štruktúrach, kde podľa časti A od 100 mil. m³ podlieha povinnému hodnoteniu.

Zároveň však je možné navrhovanú (existujúcu, povolenú) činnosť, podzemný zásobník v preskúmanom horninovom prostredí, v ktorom sa nachádza zemný plyn s 55 % obsahom CO₂, zaradiť podľa prílohy č. 8 zákona do kapitoly č. 1. Ťažobný priemysel, aj do položky č. 17. Trvalé ukladanie oxidu uhličitého do geologického prostredia, kde podľa časti A podlieha povinnému hodnoteniu bez limitu.

V oboch prípadoch je možné Váš zámer možného využitia predmetného zásobníka ako úložiska v zmysle zákona č. 258/2011 Z. z. o trvalom ukladaní oxidu uhličitého do geologického prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov považovať za zmenu navrhovanej činnosti, ktorá je predmetom zisťovacieho konania podľa § 18 ods. 2 písm. c) zákona.

Súvisiacu výstavbu produktovodu CO₂ medzi KS04 a priestorom v blízkosti výrobného závodu Duslo a. s., Šaľa je možno zaradiť aj ako samostatnú navrhovanú činnosť podľa prílohy č. 8 zákona do kapitoly č. 4. Chemický, farmaceutický a petrochemický priemysel do položky č. 13a Potrubia na prepravu oxidu uhličitého a pripojené kompresné stanice – so svetlosťou do 800 mm – alebo dĺžkou do 40 km podlieha podľa časti B zisťovaciemu konaniu.

Ak je možné súvisiaci vstupný objekt produktovodu CO₂ v blízkosti výrobného závodu Duslo a. s., Šaľa ako samostatnú navrhovanú činnosť zaradiť podľa prílohy č. 8 zákona do kapitoly č. 8. Ostatné priemyselné odvetvia, položky č. 11. Zariadenia na zachytávanie prúdu

oxidu uhličitého na účely trvalého ukladania oxidu uhličitého do geologického prostredia, tak podľa časti B do 1 500 000 t/rok tiež podlieha zisťovaciemu konaniu.

Pre všetky prevádzkovo súvisiace zmeny navrhovanej činnosti je možné vykonať zisťovacie konanie spoločne.

Pre zmenu navrhovanej činnosti, uvedenú v prílohe Vašej žiadosti, je potrebné pred jej povolením vypracovať oznámenie o zmene navrhovanej činnosti podľa prílohy č. 8a k zákonu a doručiť ho podľa § 29 ods. 1 písm. b) zákona príslušnému orgánu, ktorým je MŽP SR, písomne a elektronicky. MŽP SR vykoná podľa § 29 ods. 2 zisťovacie konanie, v ktorom rozhodne, či sa uvedená zmena navrhovanej činnosti bude posudzovať podľa zákona.

V čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky je vyjadrený princíp legality (zákonosti) podľa ktorého „štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.“. Z ústavného rámca vychádza aj zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov, ktorý nepriznáva Ministerstvu životného prostredia Slovenskej republiky kompetenciu v oblasti podávania záväzných výkladov zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky preto nie je podľa Ústavy Slovenskej republiky, ako základného zákona štátu, oprávnené poskytovať záväzné výklady zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov na úseku životného prostredia. Výklad zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vykonáva Najvyšší súd Slovenskej republiky svojou rozhodovacou činnosťou a tým, že prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Usmernenia, výklady, stanoviská alebo vyjadrenia Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky, bez ohľadu na ich slovné označenie, ako orgánu vecne príslušného na prípravu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov v jeho pôsobnosti, nemajú právnu záväznosť a slúžia ako metodická pomôcka pre aplikačnú prax.

Táto odpoveď vydaná MŽP SR podľa § 54 ods. 2 písm. e) zákona nenahrádza iné rozhodnutia, stanoviská a vyjadrenia dotknutých orgánov podľa osobitných predpisov.

S pozdravom

Ing. Katarína Jankovičová
generálna riaditeľka sekcie